Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 47 (247) | ГОД V | БЕЛАСТОК, 20 ЛІСТАПАДА 1960 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

Пленум Галоўнага Праўлення БГКТ

13 лістапада гэтага года ў Беластоку адбылося II пленарнае пасяджэнне Галоўнага Праўлення БГКТ.

На пленуме, апрача членаў Галоўнага Праўлення, прысутнічалі: прадстаўнік Камісіі па справах нацыянальных меншасцей пры ЦК ПАРП Уладзімір Скшыпчак, прадстаўнік Міністэрства ўнутраных спраў Ян Кэндзерскі, кіраўнік аддзела прапаганды КВ ПАРП Валенты Авер, кіраўнік адміністрацыйнага аддзела КВ ПАРП, Уладзіслаў Канстаньчык, прадстаўнікі мясцовых улад і запрошаныя госці.

У дакладзе з якім выступіў на пленуме сакратар Галоўнага Праўлення мгр Уладзімір Юзвюк, ацэньвалася праца Таварыства ў перыядзе ад III З'езду і гаварылася аб неабходнасці актывізацыі працы аддзелаў і паасобных гурткоў арганізацыі. Даклад звярнуў увагу на слабую дзейнасць паасобных аддзелаў у час пасля III З'езду. Таму і намаганні прэзідыума ГП у галіне шырокай актывізацыі вёскі не былі рэалізаваны праўленнямі аддзелаў, якія не змаглі мабілізаваць мясцовы актыў да шырокай дзейнасці.

Пасля даклада ўзнікла вельмі жывая дыскусія, у якой прыняло ўдзел 16 асоб.

Большасць дыскутуючых звяртала ўвагу на ўсё яшчэ слабую дзейнасць Таварыства ў нашым вясковым асяроддзі.

— У вёсцы, — гаварыў Васіль Дзун з Гайнаўкі, — рэдка сустрэнеш актывіста праўлення аддзела Таварыства ці Галоўнага Праўлення.

Вясковыя гурткі неаднойчы існуюць толькі фармальна, не ведаюць, што ім трэба рабіць і канкрэтна ў якім напрамку развіваць сваю дзейнасць.

На пленуме звернута таксама ўвагу на слабую актыўчасць у працы і самых членаў Галоўнага Праўлення.

— Кожны член ГП ці праўлення аддзела Таварыства, — гаварыў прадстаўнік Камісіі па справах нацыянальных меншасцей пры ЦК ПАРП У. Скшыпчак, — абавязаны адчуваць сябе членам праўлення не толькі на яго пасяджэнні, ці сходзе гуртка БГКТ, але на кірмашы, у цягніку, у час гутаркі са сваімі знаёмымі, усюды там, дзе толькі ён знаходзіцца. Толькі аб такім члене можна гаварыць як аб актыўным дзеячы Таварыства.

Дыскутуючыя звярнулі таксама ўвагу на аднабаковасць дзейнасці Таварыства.

Неаднойчы гэтую дзейнасць у вясковым асяроддзі звужваецца да руху мастацкай самадзейнасці, да працы драматычных, харавых ці танцавальных калектываў. Гэта вельмі нядобра. Вясковыя людзі хочуць ведаць як лепш апрацоўваць зямлю, як павысіць ураджайнасць палёў, атрымаць добрыя вынікі ў жывёлагадоўлі. Таварыства не можа абыякава пераходзіць каля ўсіх гэтых спраў. Таму лектары таварыства, спецыялісты розных галін нашага жыцця абавязаны часта наведваць беларускія вёскі, арганізаваць цікавыя гутаркі ў гуртках БГКТ. Толькі ў такім выпадку можна актывізаваць вясковыя гурткі нашага Таварыства і наладзіць больш шчыльнае супрацоўніцтва з беларускім насельніцтвам вёскі.

Пленум прыняў пастанову, якая абавязвае прэзідыум Галоўнага Праўлення да далейшага ўкірункоўвання галоўнага напрамку дзейнасці Таварыства на вёску.

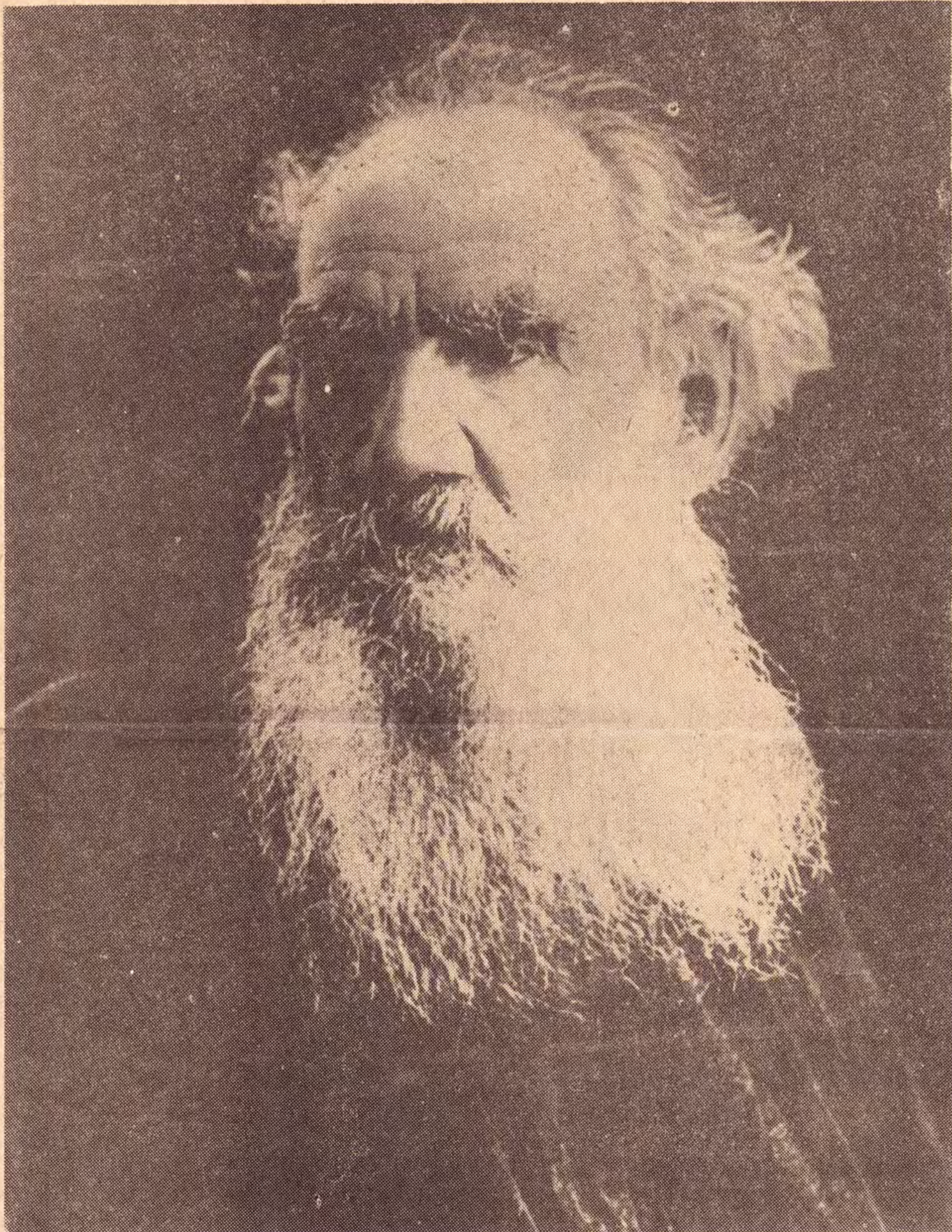
Пастанова накрэслівае таксама канкрэтную праграму дзейнасці прэзідыума ГП і праўленняў аддзелаў у бліжэйшым часе.

Галоўнае Праўленне прыхілілася да просьбы Уладзіміра Станкевіча, які па прычыне дрэннага стану здароўя прасіў звольніць яго з абавязкаў старшыні Галоўнага Праўлення.

Новым старшынёй Галоўнага Праўлення БГКТ выбрана члена прэзідыума ГП — Ліду Бялецкую

На вечары, якую наладжана для членаў Галоўнага Праўлення, былому старшыні — Уладзіміру Станкевічу — за яго дзейнасць у Таварыстве сардэчна падзякавага і ўручана падарункі.

(вб)



ВОЛАТ РУСКАЙ ЗЯМЛІ

20 лістапада мінае 50 год з дня смерці Льва Талстога.

Ушаноўваючы памяць аб вялікім сыне Расіі, складаем даніну ча[…]еку, які літаратуру сваёй роднай краіны ўчыніў уласнасцю цэлага свету.

Дагэтуль зарэгістравана, што за межамі СССР выйшла ў друку 6.155 перакладаў мастацкіх твораў Талстога. Выдаваўся ён там на 48 мовах. З раманаў Талстога за граніцай выдавалася найбольш «Анна Карэніна» — на 3[…] мовах. Эпапея «Вайна і мір» перакладалася ва ўсіх краінах Еўропы, ЗША і шматлікіх краінах Усходу. Зарэгістравана пераклады рамана на 37 мовах. Па дадзеных Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, творы Льва Талстога стаяць на першым месцы па ліку выданняў і перакладаў як на Захадзе, так і на Ўсходзе.

Пераканаўчыя факты.

Па вырашэнні Ўсясветнага Савета Міру, ад 17 да 27 лістапада г. г. у цэлым свеце адзначаецца 50-годдзе з дня смерці Льва Талстога.

Хай у гэтыя дні нашае знаёмства з Талстым яшчэ больш пашырыцца, хай яго творы знойдуцца ў кожнай хаце, хай захапляецца ім усё шырэйшы круг людзей.

Горкі ў сваіх успамінах прыводзіць словы Леніна аб Талстым: «Якая глыба, га? Які мацёры чалавечышча! Вось гэта, бацюхна, мастак..»

Такога шчырага захаплення ад прачытаных твораў пісьменніка жадаем нашым чытачам.



Ілюстрацыя Д. Шмарынава да рамана Л. Талстога «Вайна і мір».

Кур'ёзы

„Навінка!"

У Заходняй Германіі выйшла ў свет новая кніга Адольфа Гітлера.

Дазвольце, спытае чытач, аб якой новай кнізе можа ісці гутарка, калі звар'яцелага фюрэра ўжо больш 15 гадоў няма ў жывых?

Аказваецца, у ФРГ надрукавана нявыдадзеная раней кніга Гітлера, прысвечаная знешняй палітыцы нацыянал-сацыялізма. Рукапіс аб'ёмам у 324 старонкі на машынцы быў закончан у 1928 годзе і доўгія гады знаходзіўся ў сейфе нацысцкага партыйнага выдавецтва ў Мюнхене, таму што фюрэр па невядомых прычынах рашыў не выдаваць свой твор. У маі 1945 года служачы выдавецтва пачціва перадаў рукапіс амерыканскаму афіцэру, які займаўся канфіскацыяй германскіх архіваў. Той акуратна пераслаў знаходку ў Вашынгтон, дзе яна на працягу 15 гадоў знаходзілася ў нацыянальным архіве.

І вось цяпер хтосьці палічыў момант падыходзячым для публікацыі твора фюрэра. Амерыканскі прафесар Герхард Вейнберг прывёз рукапіс у Заходнюю Германію і ў верасні выдаў яе пад назвай «Другая кніга Гітлера».

У бонскай рэспубліцы, не задумваючыся апублікавалі «навінку» і нават выставілі яе на чарговым кніжным кірмашы.

Расісцкі суд

Суд у г. Атланта (ЗША) прыгаварыў да 4 месяцаў катаржных работ вядомага негрыцянскага грамадскага дзеяча святара Марціна Лютэра Кінга.

Кінг асуджан за тое, што ён прыняў удзел у праходзіўшых у сярэдзіне кастрычніка г. г. у Атланце мірных («сядзячых») дэманстрацыях пратэсту супраць дыскрымінацыі неграў у ЗША.

Кінг будзе адпраўлены адбываць пакаранне ў катаржнай турме штата Джорджыя, вядомай сваім асабліва жорсткім рэжымам.

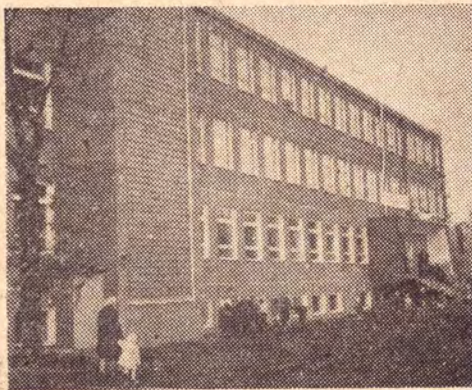
Фотавітрына



НА ЗДЫМКУ: студэнты Універсітэта дружбы народаў у Маскве агладаюць копію вымпела, які разам з «Лунікам» апынуўся на месяцы.

Нашыя ўсе думкі і турботы аб падрастаючым пакаленні набываюць зусім рэальныя кшталты.

НА ЗДЫМКУ: у кастрычніку Быдгашч атрымаў прыгожы будынак новай школы Тысячагоддзя Польшчы.



НА ЗДЫМКУ: на вуліцах французскіх гарадоў пачуўся гул заходнегерманскіх танкаў. Французы абураны, што іх урад згадзіўся аддаць пэўныя раёны краіны для карыстання адэнаўэраўскай ваеншчынай.



Парламент, урад і грамадскасць Англіі патрыбожаны абсталяваннем на яе тэрыторыі амерыканскай базы атамных падводных лодак, аснашчаных ракетнымі вадароднымі снарадамі.

НА ЗДЫМКУ: мясцовасць у Шатландыі, дзе знаходзіцца амерыканская база.



Джон Кенедзі і што далей?

Хаця прайшло ўжо 12 дзён ад прэзідэнцкіх выбараў у ЗША, прыпомнім абставіны, у якіх перамогу здабыў малады, налічваючы 43 гады, дэмакрат Джон Кенедзі. Нягледзячы на тое, што розніца ў галасах, якія атрымалі Кенедзі і Ніксан, складае каля 400 тысяч галасоў, то аднак дэмакратычны кандыдат здабыў на 6 мільёнаў галасоў больш, чым прадстаўнік гэтай партыі Стывенсон у выбарах у 1956 годзе, а рэспубліканскі кандыдат здабыў на 3 мільёны галасоў менш, чым 4 гады таму назад Эйзенхаўэр. Вялікая розніца ў колькасці электорскіх галасоў, выбіраючых непасрэдна прэзідэнта, выклікана тым, што Кенедзі здабыў перамогу ў штатах больш густа населеных, выбіраючых большую колькасць электараў.

Супастаўленне са Стывенсонам, кандыдуючым на прэзідэнта 4 гады таму назад, дазваляе сцвердзіць, у якой ступені ўзрасла ці зменшылася падтрымка з боку паасобных слаёў грамадства, аказаная Кенедзі.

Дык вось, у вялікіх прамысловых цэнтрах на поўначы, дзе пазіцыя Кенедзі аказалася найсільнейшай, колькасць галасоў, адданых на дэмакрата, была на 6 працэнтаў большай. У паўднёвых штатах на Кенедзі галасавала на 10 працэнтаў больш неграў, а часам нават на 30 працэнтаў. Таксама на 30 працэнтаў было больш галасоў з боку католікаў. Кенедзі меў таксама сваіх староннікаў сярод дробнай буржуазіі і сярод выбаршчыкаў яўрэйскага паходжання.

Што датычыцца Ніксана, дык найбольш галасоў атрымаў ён сярод фермераў.

Выбранне Кенедзі прэзідэнтам мае таксама яшчэ іншы аспект. Упершыню ад 16-ці год прэзідэнт зможа поўнасцю супрацоўнічаць з Кангрэсам, у якім дэмакратычная партыя з'яўляецца большасцю. 16 год назад было наадварот. Спярша быў прэзідэнт ад дэмакратаў Труман, а ў Кангрэсе рэспубліканцы, пасля прэзідэнтам з'яўляўся Эйзенхауэр — ад рэспубліканцаў, а большасць Кангрэса складалі дэмакраты. Гэта партыйная аднароднасць не азначае яшчэ магчымасці згоднага супрацоўніцтва. У Кангрэсе і надалей сядзіць і займае перадавыя пазіцыі нямалая колькасць кансерватыўных дэмакратаў з Поўдня, якая ў кааліцыі з часткай рэакцыйных рэспубліканцаў можа заблакіраваць усялякія ліберальныя крокі прэзідэнта.

Дык вось, пераходзім зараз да справы рэалізацыі выбарчых абяцанняў, якіх шмат было ў выступленнях Кенедзі. Спекуляцыя амерыканскага друку датычыць зараз справы, хто зойме адказныя ўрадавыя пасады. Ад таго, напрыклад, хто будзе міністрам замежных спраў, залежаць метады амерыканскай дыпламатыі. Ёсць тут тры кандыдаты: Боулс, Фальбрайт і Стывенсон. Сярод іх Фальбрайт з'яўляецца, здаецца, найбольш ліберальна настроеным. Вядома, аднак, што Кенедзі хацеў бы сам займацца вырашэннем асноўных пытанняў міжнароднай палітыкі.

Калі Кенедзі афіцыяльна ўжо зойме пасаду прэзідэнта, а адбудзецца гэта 20 студзеня 1961 года, тады апыніцца ён перад неабходнасцю акрэсліць пазіцыю амерыканскай палітыкі ў адносінах да такіх пытанняў як усеагульнае і поўнае раззбраенне, а перш за ўсё да неадкладнай забароны ядзерных выпрабаванняў, да мірнага суіснавання паміж Усходам і Захадам і ў сувязі з гэтым да германскага і кітайскага пытання, а таксама да каланіяльнай сістэмы.

Ці можна чакаць тут на нейкія асноўныя змены ў параўнанні з дагэтуляшняй амерыканскай палітыкай. Трэба меркаваць, што шмат абяцанняў, аб якіх чулі амерыканскія выбаршчыкі, не будзе споўнена. Даволі сільнай з'яўляецца рэакцыйная апазіцыя ў кіруючых колах ЗША, якая задбае аб захаванні галоўных дагэтуляшніх палітычных кірункаў. А прэзідэнт не захоча выступаць супроць гэтай апазіцыі.

УЛ. ЛАЗІНСКІ



— Цудоўна! — усклікнуў Шаўб. — Я еду ў Ско неадкладна. Я буду пісаць партрэты санітараў і сідзелак. Калі яны будуць не надта пачварныя, я нават крыху пагуляю з імі.

— Калі спатрэбіцца, прапануйце руку і сэрца, — сказаў Ларэ ў захапленні.

— Для гэтага я недастаткова прыгожы, — скромна заўважыў Шаўб. — Але свае біцэпсы я ахвотна пушчу ў справу, калі будзе неабходна.

Новы саюзнік адправіўся ў дарогу. Ён абяцаў прыехаць праз тры дні. Але ўжо на другі дзень вечарам ён, вельмі ўсхваляваны, з'явіўся ў Ларэ.

— Немагчыма, — сказаў ён. — Не бальніца, а турма, абгароджаная мураванай сцяною. І за гэту сцяну не выходзіць ніхто са служачых. Я хадзіў навокал гэтай турмы, як воўк навокал аўчарні.

54

Але мне не ўдалося нават адным вокам заглянуць за мураваны плот.

Ларэ быў расчараваны.

— Я спадзяваўся, — сказаў ён са злосцю, — што ты больш спрытны, Шаўб.

— Я не пакінуў бы сваіх спроб так хутка, — сказаў Шаўб. — Але я выпадкова пазнаёміўся з адным мясцовым мастаком, які добра ведае горад і звычаі бальніцы. Ён сказаў мне, што гэта спецыяльная бальніца. Шмат злачынстваў і таямніц за яе сценамі. Наследнікі змяшчаюць туды сваіх багатых крэўных, якія за доўга жывуць і не думаюць паміраць, аб'яўляюць іх псіхічнахворымі і ўстанаўліваюць над імі апеку. Апекуны непаўналетніх накіроўваюць туды ж сваіх падапечных перад наступленнем іх паўналецця, каб працягваць «апекаваць», свабодна загадваючы іх капіталамі. Гэта турма для багатых людзей, пажыццёвае зняволенне для нешчаслівых жонак, мужаў, старых бацькоў і падапечных. Уласнік бальніцы, ён жа галоўны лекар, атрымлівае каласальныя даходы ад зацікаўленых асоб. Увесь штат добра аплочваецца. Тут бяссільнае нават права, ад якога ахоўвае ўжо не мур, а золата. Тут усё трымаецца на падкупе. У такіх умовах я мог прасідзець у Ско цэлы год і ні на адзін сантыметр не прапіхнуцца ў бальніцу.

— Трэба было не сідзець, а дзейнічаць, — суха заўважыў Ларэ.

55

Шаўб дэманстратыўна падняў нагу і паказаў на парваныя ўнізе нагавіцы.

— Дзейнічаў, як бачыш, — з горкай іроніяй сказаў ён. — Мінулай ноччу паспрабаваў пералезці праз мур. Але не паспеў я саскочыць па той бок муру, як на мяне накінуліся вялізныя догі, — і вось вынік... Каб не меў я малпінага спрыту, мяне разарвалі б на кавалкі. Тут жа ва ўсім вялізным садзе пачулася пераклічка вартаўнікоў, замільгалі ліхтары. Але гэтага мала. Калі я ўжо перабраўся назад, турэмшчыкі выпусцілі сваіх сабак за вароты... Ларэ, ты ведаеш, колькі прызоў я ўзяў на спаборніцтвах па бегу. Калі б я заўсёды так бегаў, як уцякаў ад гэтых праклятых сабак, я быў бы чэмпіёнам свету. Хопіць табе сказаць, што я без цяжкасці ўскочыў на падножку спадарожнага аўтамабіля і толькі гэта выратавала мяне.

— Праклянне! Што ж цяпер рабіць? — усклікнуў Ларэ. — Трэба выклікаць Артура. — І ён кінуўся да тэлефона.

Праз некалькі мінут Артур ужо паціскаў рукі сваіх сяброў.

— Гэтага трэба было спадзявацца, — сказаў ён, даведаўшыся аб няўдачы. — Керн умее хаваць свае ахвяры. Што ж нам цяпер застаецца рабіць? — паўтарыў ён пытанне Ларэ. — Ісці напралом, дзейнічаць той самай зброяй, што і Керн, — падкупіць галоўнага лекара і...

56



Галасы і гармонія былі чутны нібы побач, але за туманам нічога не было відаць. Быў будны дзень, і таму песні ўранку пачаткова здзівілі мяне.

«Дык гэта, пэўна, рэкрутаў, праводзяць», — успомніў я былую на днях гутарку аб тым, што пяцярых назначана з нашай вёскі, і пайшоў у напрамку вясёлай песні, якая мімаволі прыцягвала да сябе. Калі я падыходзіў да спявакоў, песня і гармонія заціхлі. Спявакі, гэта значыць хлопцы, якіх праводзілі, увайшлі ў мураваную хату, да бацькі аднаго з прызыўнікаў. Насупраць дзвярэй стаяла невялікая кучка бабаў, дзяўчын, дзяцей. Пакуль я распытваў у бабаў, чые ды чые хлопцы ідуць і чаму яны зайшлі ў хату, з дзвярэй выйшлі разам з маткамі і сёстрамі і самыя маладыя хлопцы. Іх было пяцярых: чацвярых кавалераў, адзін жанаты. Вёска наша пад горадам, і амаль усе прызыўнікі працавалі ў горадзе і былі адзеты па-гарадскому відавочна ў самую лепшую адзежу: пінжакі, новыя шапкі, высокія фарсістыя боты. Натуральна, больш ад іншых кідаўся ў вочы невысокі, добра складзены хлопец з мілым, вясёлым, выразным тварам, з ледзь прабіваўшыміся вусікамі і бародкай і бліскучымі карымі вачыма. Як толькі ён выйшаў, ён тут жа ўзяўся за вялікі дарагі гармонік, які вісеў у яго праз плячо, і, пакланіўшыся мне, тут жа, быстра перабіраючы клавішы, зайграў вясёлую «барыню» і, у такт, бадзёра, адрывіста крочачы, рушыў уздоўж вуліцы.

Побач з ім ішоў таксама невысокі, каржакаваты бялявы хлапчына. Ён бойка паглядваў па баках і хвацка падхватваў другі голас, калі запявала выводзіў першы. Гэта быў жанаты. Гэтыя двое ішлі наперадзе. Апошнія ж трое, таксама добра апранутыя, ішлі ззаду іх і нічым асаблівым не выдзяляліся, хіба толькі тым, што адзін з іх быў высокі ростам.

Я ішоў з натоўпам за хлопцамі. Песні што раз былі весялейшыя, і ў час шэсця не было ніякіх выразаў гора. Але як толькі падыйшлі да наступнага двара, у якім павінен быў таксама быць пачастунак, і спыніліся, дык пачалося выццё жанчын. Цяжка было разабраць, што яны галасілі. Чутны былі толькі паасобныя словы: смертухна... бацькі - маці... родную старонку... І пасля кожнага верша галасіўшая, уцягваючы ў сябе паветра, залівалася спачатку працяжным енкам, а потым заходзілася ад істэрычнага рогату. Гэта былі маткі, сёстры тых, якія адыходзілі. Апрача галашэння крэўных, чутны былі ўгаворы пабочных. «Ды годзе, Матруна, я бадай, змарылася», — пачуў я словы адной жанчыны, якая ўгаварвала галасіўшую.

Хлопцы ўвайшлі ў хату, я застаўся на вуліцы, гутарачы са знаёмым селянінам Васілём Арэхавым, былым маім школьнікам. Сын яго быў адным з пяцярых, той самы жанаты хлопец, які ішоў, падпяваючы падгалоскам.

— Што ж? Шкада? — спытаў я.

— Што ж рабіць? Шкадуй не шкадуй, служыць трэба.

І ён расказаў мне ўсё сваё гаспадарчае становішча. У яго было тры сыны: адзін быў дома, другі быў гэты, які ішоў у салдаты, трэці жыў, таксама як і другі, у людзях і добра падаваў у дом. Гэты ж, што адыходзіў, відавочна, быў дрэнны падавальшчык. «Жонка гарадская, да нашай справы непрыгодна. Адрэзана скібка. Толькі б сам сябе карміў. Шкада-та шкада. А што ж зробіш».

Пакуль мы гутарылі, хлопцы выйшлі з хаты на вуліцу, і зноў пачалося галашэнне, піск, рогат, угаворы. Пастаяўшы ля двара мінут пяць, рушылі далей, і зноў гармонік і песні. Нельга было не дзівіцца на энергію, бадзёрасць іграка, як ён дакладна адбіваў тэмп, як прытупваў, спыняючыся, як змаўкаў і потым у сам раз падхватваў вясёлым голасам, паглядваючы навокал сваімі ласкавымі карымі вачыма. У яго, відавочна, быў сапраўдны і вялікі музыкальны талент. Я глядзеў на яго, і калі мы сустракаліся з ім вачыма, — так прынамсі мне здавалася, — ён быццам бы бянтэжыўся і, варухнуўшы брывом, адварочваўся і яшчэ байчэй заліваўся. Калі падыйшлі да пятага, апошняга, двара і хлопцы ўвайшлі ў хату, я ўвайшоў за імі. Хлопцаў, усіх пяцярых, пасадзілі за прыбраны абрусам стол. На стале былі хлеб і віно. Гаспадар — той самы, з якім я гутарыў і які праводзіў жанатага сына, — наліваў і падносіў. Хлопцы амаль нічога не пілі, адпівалі не больш чвэрткі шкляначкі, а то толькі прыгублівалі і аддавалі. Гаспадыня рэзала бохан і падавала закусвацць. Гаспадар падліваў шкляначкі і абносіў. У той час як я глядзеў на хлопцаў, з печкі, каля самога таго месца, дзе я сядзеў, злезла жанчына ў самым здавалася мне нечаканым і дзіўным адзенні. На жанчыне была ясназялёная, здаецца шоўкавая сукенка з моднымі аздобамі, на нагах былі чаравікі з высокімі абцасамі, бялявыя валасы былі прычэсаны па-моднаму, і ў вушах былі вялікія залатыя кольцы. Твар жанчыны быў не сумны і не вясёлы, але быццам бы пакрыўджаны. Яна зышла на падлогу, бойка пастукваючы сваімі, з высокімі абцасамі, новымі чаравікамі, нягледзячы на хлопцаў, выйшла ў сені. Усё ў гэтай жанчыне: і яе адзенне, і яе пакрыўджаны твар, і асабліва кольца — усё было так чужое ўсяму навакольнаму, што я ніяк не мог уцяміць, хто яна такая і чаму трапіла на печку ў хату Васіля. Я спытаў у сядзеўшай побач са мною жанчыны, хто яна.

— Нявестка Васіля. З пакаёвак яна, — адказвалі мне.

Гаспадар пачаў наліваць трэці раз, але хлопцы адмовіліся ад пачастунку, усталі, памаліліся, аддзякавалі гаспадароў і выйшлі на вуліцу. На вуліцы зараз жа загаласілі. Першая загаласіла выйшаўшая за хлопцамі вельмі старая, згорбленая жанчына. Яна так асабліва жаласна галасіла, так заходзілася, што бабы безупынна ўгаварвалі яе і падхватвалі пад локці выючую, заходзіўшуюся і падаючую наперад старую.


Карціна І. Рэпіна «Провады новабранца». 1879 г.

— Хто гэта? — спытаў я.

— Ды бабуля яго. Васіля маці, значыць.

Як толькі старая істэрычна зарагатала і паваліліся на рукі падтрымліваючых яе бабаў, шэсце рушыла далей, і зноў заліліся гармонія і вясёлыя галасы.

На выхадзе з вёскі пад'ехалі павозкі, каб везці прызыўнікаў да воласці, і ўсе спыніліся. Выцця і плачу больш не было. Гарманіст жа ўсё больш і больш расходзіўся. Ён, сагнуўшы галаў набок і ўстанавіўшыся на адной назе вывернуўшы другую, пастукваў ёю, рукі ж выводзілі частыя, прыгожыя фермутуры, і, як раз, дзе трэба было, падхватваў песню яго бойкі, высокі, вясёлы голас і прыемны падгалосак Васілёвага сына. І старыя, і маладыя, і асабліва абкружыўшыя натоўп дзеці, і я ў тым ліку, — усе мы, не спускаючы вачэй, глядзелі на спявака, любуючыся ім.

— І спрытны жа, бэстыя! — сказаў нехта з мужыкоў.

— Гора плача, гора песянкі пяе.

У гэты час да спявака падыйшоў энергічным, вялікім крокам той з навабранцаў, які быў асабліва высокага росту. Нагнуўшыся да гарманіста, ён нешта сказаў яму.

«Які малайчына, — падумаў я. — Гэтага ўжо пэўна залічаць куды - небудзь у гвардыю». Я не ведаў, чый ён, з якога двара.

— Чый гэты? — спытаў я, паказваючы на малайцаватага хлопца, у невысокага старога, які падыходзіў да мяне.

Дзядуля, зняўшы шапку, пакланіўся мне, але ён не дачуў майго пытання.

— Што кажаце?

У першую мінуту я не пазнаў яго, але як толькі ён адазваўся, я зараз жа прыпомніў працавітага, добрага мужыка, які, часта бывае, бы на падбор, трапляў пад адно няшчасце пасля другога: то коней двое ўкралі, то згарэў, то жонка памерла. Не пазнаў я яго ў першую мінуту таму, што даўно не бачыў яго, помніў Пракопа чырвона-рыжага і сярэдняга росту чалавека, цяпер жа ён быў не рыжы, а сівы і зусім маленькі.

— Ах, гэта ты, Пракоп, — сказаў я. — Я пытаю: чый гэты маладзец, вось што падходзіў да Аляксандра?

— Гэты? — паўтарыў Пракоп, паказваючы рухам галавы на высокага хлопца. Ён кіўнуў галавою і прашамкаў нейкае слова, я не разабраў што.

— Я гавару: чый хлапец? — перапытаў я і агляянуўся на Пракопа.

Твар Пракопа зморшчыўся, скулы задрыжалі.

— Мой гэта, — сказаў ён і, адвярнуўшыся ад мяне і закрываючы твар рукою, захліпаў, бы дзіця.

І толькі цяпер, пасля гэтых двух слоў Пракопа: «мой гэта», я не адным розумам, але ўсёй сутнасцю сваёй адчуў увесь жах таго, што адбывалася перада мною ў гэту памятную мне туманную раніцу. Усё тое разрозненае, незразумелае, дзіўнае, што я бачыў, — усё раптам атрымала для мяне простае, яснае і жудаснае значэнне. Мне стала балюча стыдна за тое, што я глядзеў на гэта, як на цікавае відовішча. Я спыніўся і з свядомасцю зробленага дрэннага ўчынку вярнуўся дамоў.

І падумаць, што ўсё гэта адбываецца цяпер над тысячамі, дзесяткамі тысяч людзей па ўсёй Расіі, і адбывалася, і будзе доўга яшчэ адбывацца над гэтым лагодным, мудрым, святым і так жорстка і каварна ашуканым рускім народам.

Пераклаў

РЫГОР ЛЯСУН

— Я не пашкадую аддаць увесь мой маёнтак! — усклікнуў Ларэ.

— Баюся, што гэта будзе недастаткова. Справа ў тым, што камерцыйнае прадпрыемства шаноўнага доктара Равіно трымаецца на велізарных кушах, якія ён атрымлівае ад сваіх кліентаў, з аднаго боку і, на тым даверы, які маюць яго кліенты, цалкам упэўненыя, што ўжо калі Равіно атрымаў добрую ўзятку, то ні пры якіх умовах ён не прадасць іх інтарэсаў. Равіно не захоча падарваць сваю рэпутацыю і гэтым самым скалынуць усе асновы свайго прадпрыемства. Ён зрабіў бы гэта, калі б мог адразу атрымаць такую суму, якая раўнялася б усім яго будучым даходам гадоў на дваццаць наперад. А на гэта, баюся, не хопіць сродкаў, калі б мы нават злажылі нашы капіталы. Равіно мае дачыненне з мільянерамі, не забывайце гэтага. Куды прасцей было б падкупіць каго - небудзь з яго служачых. Але ўсё няшчасце ў тым, што Равіно сочыць за сваімі служачымі не менш, чым за зняволенымі. Шаўб мае рацыю. Я сам наводзіў сякія - такія даведкі аб бальніцы Равіно. Лягчэй чужому чалавеку прасачыцца ў катаржную турму і наладзіць уцёк, чым зрабіць гэтае самае ў турме Равіно. Ён прымае да сябе на службу з вялікім разборам, у большасці выпадкаў людзей, якія не маюць крэўных. Прымае ён і тых, хто хаваецца ад паліцыі. Плаціць добра, але бярэ абавязанне, што ніхто са слу-

57

жачых не будзе выходзіць за муры бальніцы ў часе службы, а час гэты вызначаецца на дзесяць і дваццаць год не менш.

— Але дзе ж ён знойдзе такіх людзей, якія адважыліся б на гэткае амаль пажыццёвае пазбаўленне свабоды? — спытаў Ларэ.

— Знаходзіць. Шматлікіх спакушае думка абяспечыць сябе на старасць. Большасць заганяе цяжкае становішча. Зразумела, не ўсе вытрымліваюць. Не так даўно адзін служачы ўцёк. У той жа дзень яго труп знайшлі ў аколіцы Ско. Паліцыя Ско на подкупу ў Равіно. Зрабілі пратакол аб тым, што служачы пакончыў самагубствам. Равіно ўзяў труп і перанёс да сябе ў бальніцу. Аб рэшце, можна здагадвацца. Відавочна паказаў труп сваім служачым і сказаў, што такі лёс чакае кожнага парушальніка ўмовы. Вось і ўсё.

Ларэ быў ашаломлены.

— Адкуль у цябе такая інфармацыя?

Артур Дауэль самаздаволена ўсміхнуўся.

— Уяўляю, як вясёла жыве ў гэтым праклятым месцы Ларан. Але што ж нам рабіць, Артур? Узарваць сцены дынамітам? Зрабіць падкоп?

Артур сеў на крэсла і задумаўся. Сябры моўчкі глянулі на яго.

— Эўрыка! — раптам крыкнуў Дауэль.

(Працяг будзе).

58

Прагрэс у сельскай гаспадарцы — справа неадкладная

Справа ўзняцця прадукцыйнасці сельскай гаспадаркі набывае ў Гайнаўскім павеце адпаведнага размаху. Яна з'яўляецца тут не толькі галоўным заданнем сельскагаспадарчай службы і працаўнікоў сельскагаспадарчай адміністрацыі, але таксама найважнейшай справай партыйных органаў.

Апошнім часам праведзена аналіз працы існуючых сельскагаспадарчых гуртокоў, ступень іх актывізацыі і перспектыў працы на бліжэйшую будучыню. У выніку аказалася, што сельскагаспадарчыя гурткі Гайнаўшчыны маюць большыя перспектывы ў сваім развіцці ў параўнанні з тым, што ўжо зроблена і робіцца. Перш за ўсё гэта датычыць безупыннага пашырэння механізацыйнай базы, што з'яўляецца, дарэчы, асновай далейшага развіцця сельскай гаспадаркі ў належным напрамку.

Шматлікія сельгасгурткі Гайнаўшчыны апрача сваіх дасягненняў у галіне супольнага загаспадаравання ўгоддзяў з дзяржаўнага фонда зямлі, арганізавання абмену насення (перадусім збожжавых культур) на селекцыйнае, барацьбы з пустазеллем, працы на вопытных палетках кукурузы і г. д. маюць немалыя дасягненні ў папаўненні машыннага парку. Напрыклад сельскагаспадарчы гурток у Ставішчах. Яго арганізавалі сяляне, якія працуюць адначасова на чыгунцы. Пераважаюць тут члены партыі. І гэтыя вырашылі, што іх сельгасгуртку неабходны трактар. Сёння ўжо маюць яго, а вясною пачнуць ім нармальную працу на сваіх гаспадарках. Трактарам будзе таксама карыстацца напэўна большасць гаспадароў вёскі. Сельгасгурток у Нарві ў месяцы верасні набыў другі трактар і абмалотачны агрэгат, а сельгасгуртокоўцы ў Чыжах абмяркоўваюць планы куплі аж чатырох трактараў. Сельгасгуртокоўцы з Палічнай намераны купіць трактар і збіраюць ужо дзеля гэтага складчыны. Не ўспамінаем тут ужо аб куплі меншых сельскагаспадарчых машын пасобнымі гурткамі.

Аднак гэта ўсё яшчэ мала, каб шпарчэй задаволіць запатрабаванні механізацыі. Многія гурткі з'яўляюцца мёртвымі. Іх члены не робяць ніводных намаганняў дзеля ўдасканальвання сваіх гаспадарак. За мала арганізуецца новых сельгасгуртокоў. Напрыклад, на працягу апошніх некалькі месяцаў сяляне Гайнаўшчыны не арганізавалі ні аднаго новага гуртка. Можа асенне - зімовы сезон у гэтым напрамку зробіць пералом.

Добра выглядае справа ў Гайнаўскім павеце з сельскагаспадарчай асветай. Расце лік школ сельскагаспадарчай асветы. Калі ў мінулым годзе былі толькі 3 курсашколы сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, дык у бягучым годзе налічваецца іх ужо 7. Новыя арганізаваны ў Махнатым, Ласінцы, Нарві і Трасцянцы. У курсашколах сельскагаспадарчай падрыхтоўкі здабывае тэарэтычныя веды 75 асоб.

Вельмі добра, што павятовыя сельскагаспадарчыя і партыйныя ўлады ў Гайнаўцы дзеля распаўсюджвання сярод сялян свайго павета тэарэтычных і практычных ведаў паклапаціліся аб надта важным мерапрыемстве: ад 1-га студзеня 1961 года на тэрыторыі павета будуць арганізаваны аграмічныя пункты. Пакуль што будуць яны на пачатку ў Новым Беразове, Чыжах, Ласінцы і Нарві. Пачнуць працаваць у гэтых мясцовасцях аграномы, якія будуць весці ўзорныя гаспадаркі. Потым пабудуюцца там дамы, у якіх памесцяцца кабінеты сельскагаспадарчых парад. Аграномы будуць таксама весці вопытныя палеткі больш распаўсюджаных і новых культур. Адным словам, у аграмічным пункце кожны селянін атрымае параду аб правільным вядзенні сваёй гаспадаркі паводле навейшых дасягненняў навукі і пабачыць наглядныя доказы яе прымянення.

Гэтае каштоўнае мерапрыемства павінна сыграць у недалёкай будучыні немалую ролю ў павышэнні вельмі нізкага ў нас узроўню аграрнай культуры.

Механізацыя ж павінна ісці раўнамерна з аграномізацыяй, а ў гэтай галіне маюцца ў нас яшчэ вялікія недахопы.

М. К.

З-пад

Хто з нас, маладых людзей, пражываючых пастаянна ў вёсцы, не марыць аб тым, каб наведаць далёкі горад.

Але як жа часта мы зусім не ведаем нашых нават бліжэйшых гарадоў. І таму вельмі цікава з'яўляецца ініцыятыва Ваяводскага праўлення ЗМВ і турыстычнай спудзельні «Грамада» ў Беластоку арганізавання экскурсіі вяскобай моладзі пад назвай «З-пад хаты».

Раніцай, 27 кастрычніка, у самы закутак Беласточчыны, Юшкаў Груд, заехаў камфартабельны аўтакар турыстычнай спудзельні «Грамада» ў Беластоку. Моладзь, якая ўжо на яго чакала, хутка заняла мяккія крэслы.

Прыемна ехаць у такім аўтобусе. Па дарозе аўтобус яшчэ затрымоўваецца ў Новай Волі, Міхалове, Тапалянах і з поўным камплетам экскурсантаў бярэ напрамак — Беласток **(здымак 1)**.

Калі прыязджаем у Беласток за вырашэннем нейкай справы, або за купляй, няма шмат часу цікавіцца горадам. Зусім інакш выглядзіць горад у час экскурсіі па ім. А глядзець ёсць што. Высокія стройныя дамы з вясёлай каляровай штукатуркай, новыя шырокія вуліцы. Ды, што вуліцы. Новыя цэлыя кварталы! Не, не бачыцца такога Беластока ў час выпадковай паездкі.

Аб тэкстыльным камбінаце - гіганце ў Фастах шмат мы чыталі ў друку, шмат чулі па радыё. Аб ім расказалі нейадночы і нашыя сябры, былыя аднавяскоўцы,





Кастрычніцкі чын у Курашаве

У гонар 43 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай Рэвалюцыі бацькоўскі камітэт вырашыў загаспадарыць на карысць мясцовай пачатковай школы 0,55 га ўгоддзяў, якія дагэтуль не прыносілі ніводнай карысці апрача некалькі дзесяткаў злоты штогод з тытулу дзяржавы.

У часе аднаго з вясковых сходаў бацькоўскі камітэт выступіў з прапановай перадаць гэты кавалак зямлі школе. Прапанова была прынята. Вырашана засеяць тут лён, а даход з гэтага гаспадарчага мерапрыемства прызначыць на куплю навуковых дапаможнікаў і рамонтныя работы ў школе.

Бацькоўскі камітэт пазнаёміў бацькоў з гэтымі планамі і ўсе яны згадзіліся дапамагчы ў так карыснай справе. Абяцаў таксама школе дапамагчы мясцовы сельгасгурток, які належыць да школьнага раёна ў вёсцы Вулька і які можа ганарыцца трактарам са складам сельскагаспадарчых машын. Сваю дапамогу ў загаспадараванні ўгоддзяў вырашылі таксама аказаць бацькі з вёскі Камень. І вось 19 кастрычніка г. г. жыхары гэтай вёскі прыступілі да выканання свайго кастрычніцкага чыну.

Нявыкарыстаны дагэтуль кавалак зямлі прынясе карысць школьнікам і ўсім жыхарам.

Брава, бацькоўскі камітэт у Курашаве!

Кіраўнік школы

А. ШВЕД

У свая ася

Лістападаўскі вечар атуліў шэрым туманам вёску. Аўтобус перасякае праменні электрычных лямпачак, якія кідаюць яны на маставую вуліцы праз вокны. Налева мільгануў павярховы будынак з шматлікімі таксама асветленымі электрычнасцю лямпачкамі. «Гэта хіба яна, школа ў Рыбалах» — падумалася мне. На электрычным слупе захінсталявана радыёкропка. Рэхам разыходзіцца прыемная мелодыя вальса Ёгана Штрауса...

Так, гэта сапраўды быў будынак пачатковай 7-класнай школы ў Рыбалах. Мая думка сканцэнтравалася ў асноўным на наступным: пазнаёміцца з працай настаўнікаў, з іх прыватным жыццём, даведацца аб іх імкненнях і зацікаўленнях пазапрафесіянальных.

Загадчыка школы, Васіля Панасюка, застаю ў пакоі за сталом, абложаным кніжкамі, педагагічным друкам. Гутарка наладзілася хутка і ўзяла напрамак згодны з маімі пажаданнямі... Васіль Панасюк працуе ўжо сёмы год у рыбалоўскай школе. Здавалася, гэта невялікі кусок часу. Аднак жа за гэты перыяд сваёй педагагічнай працы настаўнік «выпусціў» ужо 6 разоў сямікласнікаў, у суме 79 чалавек (у гэтым ліку 9 чалавек закончыла сямігодку ў вечаровай школе), многа сярод якіх закончыла ці працягвае сярэднюю адукацыю і некалькі чалавек вышэйшую.

— Якая вялікая радасць мне маладому, — кажа сябра Панасюк, — што магу вучыць дзяцей маіх землякоў, беларусаў. Я ўрадзіўся таксама ў вёсцы і вырас у ёй — ведаеце хіба вёску Пасынкі? Закончыў Беларускі ліцэй у Бельску. І так як раілі мне мае настаўнікі, я і зрабіў — вырашыў быць вясковым настаўнікам. Зразумела, што пануе «вясковы настаўнік», — працягвае В. Панасюк, — памойму зараз страціла свой сэнс, таму што ўмовы нашага жыцця і працы штораз больш прыпадабняюцца да гарадскіх.

Настаўнік В. Панасюк, у асноўным, з'яўляецца выкладчыкам фізікі. Зараз ён працягвае навуку на аддзяленні фізікі Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку. Кіраванне школай і сямейныя абавязкі апрача чыста прафесіянальных ускладняюць сістэматычную навуку, але настаўніку ўмела ўдаецца спалучыць усё і не толькі авалодаць фізікай на ЗНС, але яе выдатна пашыраць дадатковай літаратурай.

Аляксандра Панасюк выкладае пераважна беларускую мову, якую любіць больш за ўсе іншыя прадметы. Рыбалы — гэта яе родная вёска. Тут правяла дзяцінства, найлепш ведае жыхароў вёскі і гэта дазваляе ёй добра разумець псіхіку, умовы жыцця кожнага школьніка, а гэта ж надта важнае ў дыдактычна - выхаваўчай працы. А. Панасюк таксама не толькі настаўніца, але і студэнтка. Яна вучыцца на беларускай філалогіі ЗНС у Беластоку і неўзабаве будзе здаваць дыпломныя экзамены. Гэтая настаўніца - студэнтка, будучы адарванай ад асноўных навуковых крыніц, выбрала нялёгкую тэму дыпломнай працы, а менавіта спробу скласці манаграфію повесці «Салавей» Змітрука Бядулі з адначасовым крытычным аналізам твора.

Трэцяй настаўніцай - студэнткай у рыбалаўскай школе з'яўляецца Оля Зінкевіч, якая таксама з

ХАТЫ

якія ў камбінаце атрымалі працу, сталіся кваліфікаванымі рабочымі. Але цікавей усяго паглядзець камбінат уласнымі вачыма ды пазнаёміцца з цыклам яго прадукцыі. А ветлівыя інжынеры вытлумачаць усё нам падрабязна. (здымак 2).

А як жа робіцца газета, якая прыносіць нам цікавыя весткі з ваяводства, краіны і шырокага свету. Калі ласка, зойдзем у Беластоцкую друкарню. Майстар Граеўскі пакажа нам усе складаныя друкарскія машыны, растлумачыць нам як яны працуюць. (здымак 3). Мабыць ніхто з нас нават не ўяўляе, што друк газеты аж так складаная справа.





Шмат цікавых прадпрыемстваў у Беластоку, аб якіх дагэтуль мы яшчэ і зусім не чулі.

А вечарам яскравы свет неонаў вітае нас пры ўваходзе да Беластоцкага тэатра ім. А. Венгеркі. На сцэне тэатра сёння «Жанчына ў цяжкай сітуацыі». Пасля спектакля знаёмімся з акцёрамі беластоцкай сцэны, з іх цяжкай працай за кулісамі тэатра. З намі вельмі ахвотна гаворыць актрыса Эльжбета Свенціцка, якая ў сённяшнім спектаклі выконвала галоўную ролю. (здымак 4).

Гэта сапраўды незабыўныя хвіліны ў нашым жыцці. І таму, калі позним вечарам вяртаемся дамоў, кожны з нас у засяроджанні перажывае ўсё пабачанае.

Выходзіць, марым мы аб далёкім, а свайго блізкага не ведаем.

Больш бы такіх экскурсій.

В. БАРШЧЭЎСКІ
фота — «ГРАМАДА»

ПАЧАЛІСЯ ЗАНЯТКІ

у сетцы партыйнай адукацыі

У большасці партыйных арганізацый на вёсцы адбылася першая лекцыя, якая была прысвечана праблемам XV Сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

Справа захавання міру ва ўсім свеце моцна хвалюе ўсіх людзей. Вось таму амаль усюды пасля выступлення прапагандыстаў узнікла ажыўленая дыскусія. Слухачы — члены партыі і беспартыйныя — дзеляцца сваімі думкамі, горача адабраюць высокародную місію М. С. Хрушчова, Ул. Гамулкі і іншых прадстаўнікоў сацыялістычных краін. Іх прапановы па раззбраенню, па ліквідацыі каланіяльнай сістэмы, аб рэарганізацыі кіруючых органаў ААН і іншыя, сустракаюцца з падтрымкай самых шырокіх колаў слухачоў.

У Сакольскім павеце партвучоба распачалася ўжо на ўсіх 44 курсах. У параўнанні з мінулым годам сёлета падбор выкладчыкаў выдатна палепшыўся. 80 працэнтаў усіх выкладчыкаў складаюць настаўнікі.

Сухінічы. Вечарэе. Нягледзячы на дажджлівую пагоду, сабраліся ў школе члены партыі і члены Саюза сялянскай моладзі. Кіраўнік школы Чэслаў Ляшук цікава расказвае аб выступленнях кіраўнікоў савецкай, польскай і іншых дэлегацый на XV Сесіі ААН. Усе ўважліва слухаюць выкладчыка. Пасля яго выступлення разгортваецца свабодная гутарка. Шасцідзесяцігадовы Антон Семяновіч, забіраючы голас, прыпомніў часы, калі маладая савецкая краіна мужна змагалася супраць унутраных і замежных ворагаў. Язэп Цілюлька гаварыў аб эксплуатацыі каланіяльных народаў і ўспомніў аб тым, як за гады санацыйнай Польшчы многія аднавяскоўцы працавалі парабкамі ў суседняй вёсцы Гарчакі, у памешчыка Нятупскага.

У Крынках, у тэрановай партыйнай арганізацыі, выкладчыкам партыйнай адукацыі з'яўляецца лекар Збігнеў Нізінскі. Заняткі вядзе ён на высокім ідэйным узроўні. Слухачоў там 24 асобы.

У гэтай партыйнай арганізацыі заняткі адбываюцца два разы ў месяц. Тэматыка партвучобы — гісторыя польскага рабочага руху. Таварыш Збігнеў Нізінскі правёў ужо на гэтую тэму тры лекцыі.

Таксама добра прайшлі першыя заняткі ў партыйнай арганізацыі пры ПСС-е ў Саколцы, дзе выкладчыкам з'яўляецца Уладзімір Аніська — працаўнік гэтай установы.

М. Х.

СУПОЛЬНЫМІ СІЛАМІ

На Бельшчыне найбольш каштоўныя грамадскія чыны праводзяцца ў Крывой, Райках, Сапешыне, Патоках і Карпах. У Крывой і Райках дабягаюць канца працы пры будове святліц. У гэтых будовах 30 прац. коштаў унеслі сяляне, выконваючы ўсе нефаховыя работы. 70 прац. коштаў асыгнуе на будову дзяржава.

У Сапешыне, Патоках і Карпах будуюцца гаспадарскім спосабам вялікія будынкі. У гэтых будынках будзе святліца, чытальная зала, памяшканне для 4-класнай школы і памяшканне для настаўніка. Кошт будовы складае 165 тыс. злоты.

У гэтых трох вёсках сяляне праяўляюць асаблівую ахвярнасць падчас працы ў грамадскім чыне. Яны таксама ўнеслі свае грашовыя ўклады. Да заканчэння будовы вартасць грамадскіх чынаў значна перавысіць 30 прац. коштаў будовы.

М. Х.

З жыцця БГКТ

КАСТРЫЧНІЦКІ ВЕЧАР

Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку наладзіў вечар у гонар 43 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай Рэвалюцыі. У вечары прынялі ўдзел члены беларускага калектыву песні і танца, актыў таварыства і запрошаныя госці. Аб гістарычным значэнні Вялікага Кастрычніка гаварыў у сваім цікавым дакладзе сакратар ГП БГКТ мгр Уладзімір Юзвюк.

Прысутныя на вечары з зацікаўленнем выслухалі выступленне тав. Філіпа Кізевіча — удзельніка Кастрычніцкай Рэвалюцыі. Ён успамінаў рэвалюцыйныя падзеі ў Петраградзе, у якім знаходзіўся ў студэнцкія гады. Ён вёў свой расказ вельмі проста і даходліва.

Вечар у гонар Кастрычніцкай Рэвалюцыі прайшоў вельмі ўдала.

Кастусь Хлябіч

ІМ РОДДЗІ

Бельшчыны. У Рыбалах пачала яна працу 5 год таму назад, зараз пасля заканчэння Бельскага беларускага ліцэя. Гэтая маладая жыццерадасная настаўніца выкладае гісторыю, якая з'яўляецца яе любімым прадметам. Сяброўка Зінкевіч любіць школьнікаў, а школьнікі яе. Разам з іншымі настаўнікамі прымае дзейсны ўдзел у пазашкольным жыцці вучняў. Перадусім займаецца са школьным мастацкім гуртком у сваёй школе, кіруе працай гарцэрскай арганізацыі. Дзеля папаўнення сваіх ведаў з галіны беларускай мовы і літаратуры яна паступіла на беларускую філалогію ЗНС у Беластоку і напісала ўжо дыпломную працу на тэму — «Вёска ў дакастрычніцкай творчасці Якуба Коласа». Оля Зінкевіч выкладае таксама беларускую мову наймалодшым сваім выхаванцам — у I і II класах. Яна зжылася са сваім асяроддзем, якое ёй сэрцу так вельмі блізкае, здабыла давер і пашану сярод бацькоў сваіх вучняў і не хацела б ніколі расстацца з Рыбаламі, з вёскай, якая стала для яе роднай і дарагой.

У рыбалоўскай школе вучаць яшчэ Аляксандр Філіманюк і Тэкля Ліборская. А. Філіманюк з'яўляецца наймалодшым настаўнікам сярод свайго калектыву. Выпускнік Бельскага беларускага ліцэя. Вучыць толькі другі год. Ён выкладае біялогію, геаграфію і вядзе ўрокі па фізкультуры. Пад яго кіраўніцтвам вучні працуюць у біялагічным гуртку, а таксама шмат часу займаюцца фізкультурай.

Т. Ліборская працуе найдаўжэй у рыбалоўскай школе і выкладае польскую мову. Яна, як старэйшая асоба, маючы найбольш вопыту, служыць заўсёды добрымі парадамі сваім сябрам. Яе ўспаміны аб лёсе рыбалоўскай школы ў час гітлераўскай акупацыі слухаюць вучні з вялікім зацікаўленнем і са страхам ад іх жудаснага зместу. Школа ў час акупацыі была спалена раённага аддзела гестапа і катоўняй камуністаў і партызанскіх сувязных. Забойства гітлераўцамі мясцовага камуніста Юрыя Карчэўскага на школьнай плошчы з'яўляецца жудаснай і смутнай картай у гісторыі гэтай школы. Аб гэтай падзеі ніколі тут не забудуць.

Настаўніцкі калектыў у Рыбалах жыве самымі важнымі патрэбамі школы. Яго сяброўскія адносіны, каардынацыя працы, узаемнае дзяленне вопытам давалі і даюць найлепшыя вынікі ў дыдактычна-выхаваўчай працы. Намаганнямі гэтага калектыву ў Рыбалах арганізавана курсашколу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, якая налічвае зараз 25 удзельнікаў, сярод якіх 13 дзяўчын. Рыбалоўская школа пашырае сярод моладзі навыкі культурнага правядзення часу ў форме арганізавання вечарын, слухання радыё, дыскусій.

Можа не ўсё ўдалося сказаць аб рыбалоўскіх настаўніках, але тое, што ўжо сказана кідае сноп святла на іх высакародную дзейнасць, якая з'яўляецца так вельмі неабходнай на вёсцы.

М. КУРАШ

Вечар сучаснага мастацтва

4 лістапада г. г. члены БГКТ у Варшаве сабраліся на гутарку аб абстракцыйным мастацтве, якую правёў Янка Анісэровіч. У зале аддзела была выстаўлена больш трыццаці работ мастака. Былі тут работы з перыяду студэнцкіх год творчасці Анісэровіча, якія напісаны паводле рэалістычных прынцыпаў мастацтва, і работы з апошніх год творчасці мастака, дзе ён выкарыстоўвае ўсе магчымыя прыёмы і спосабы абстракцыйнага мастацтва.

Гутарка была праведзена цікава і на ўзроўні, даступным для слухачоў. Асабліва прыемнае ўражанне зрабілі карціны з апошніх год творчасці нашага паэта - мастака. Зацікаўленне выклікалі і рэалістычныя работы Я. Анісэровіча.

Альф.

Для пацярпеўшых ад паводкі

У некаторых вёсках на Сакольшчыне сяляне збіраюць збожжа і бульбу для гаспадароў з тых аколіц нашай краіны, якія наведала ў гэтым годзе вялікая паводка. Невялікая вёсачка Хмялеўшчына сабрала 185 кг. бульбы і 168 кг. жыта.

Зборка жыта і бульбы для пацярпеўшых ад паводкі адбылася ў Вялікай Зубрыцы, Мінкоўцах, Сухінічах і Бабіках. У Бабіках сяляне сабралі 8 тон бульбы і 6 тон жыта. За тое, што спачуваюць сялянe пакрыўджаным стыхіяй гаспадарам, належыцца шчырая падзяка.

М. Х.

Татуіроўка





Татуіроўка выводзіцца з Палінезійскіх астравоў, дзе існуе як абычай рэлігійны, грамадскі і ўпрыгожваючы.

Ад экзатычных народаў татуіроўка перайшла і ў Еўропу, дзе распаўсюдзілася асабліва сярод матросаў і арыштантаў. Доўгія месяцы, праводзімыя на караблях без кампаніі жанчын садзейнічалі распаўсюджванню татуіроўкі сярод матросаў. Матросы з асаблівым замілаваннем татуіруюць сабе розныя прадметы, звязаныя з караблём, з морам, а таксама голыя жанчыны, прабітыя стралой сэрцы.

Ці татуіроўка ўпрыгожвае, ці наадварот. Вядомы вельмі прыгожыя каляровыя татуіроўкі. Значна часцей аднак татуіроўкі (у еўрапейскіх умовах) з'яўляюцца ерундой, і многія, якія зраб лі яе некалі пад уплывам дурасці, потым моцна шкадуюць.

Вядомая гісторыя Яна Берандо — былога жаўнера рэвалюцыйнай Францыі, напалеонаўскага маршала, а ад 1818 г. караля Швецыі. Калі ён быў ужо ў старэйшым узросце, захварэў. На руцэ знайшлася скула. Праз некалькі дзён не хацеў дапусціць да сябе лекара. Але калі боль зрабіўся немагчымым, згадзіўся на аперацыю. І вось здзіўлены хірург прачытаў на каралеўскай руцэ вытатуіраваны надпіс «Смерць каралям», які паходзіў з часоў рэвалюцыйнай дзейнасці пазнейшага цара.

Як робіцца татуіроўка? Пры дапамозе наколвання скуры іголкамі ўмочанымі ў фарбу. Наколваецца паводле рысунка, папярэдне зробленага на скуры. Зразумела, наколванне найчасцей адбываецца ў неадпаведных санітарных умовах і вельмі часта татуіраваны пры гэтым бывае заражаны рознымі хваробамі: сыфілісам, сухотамі, барадаўкамі.

Пазбыцца татуіроўкі вельмі цяжка, дакладней гаворачы — немагчыма. Можна выразаць кавалкі вытатуіраванай скуры, але тады на месцы даўнейшай татуіроўкі будзе чырвоная пляма. Спосабаў, як «выцягнуць» запушчаную ў скуру фарбу — няма.

У Японіі найпрыгажэйшыя нават плечы без татуіроўкі, нікога не захапляюць. Нават жанчыны там паддаюцца гэтаму ўпрыгожванню. Другая справа, што на такую, як на здымках, татуіроўку патрабуюцца некалькі тыдняў працы і нямала грошай, тым больш калі яе выконвае майстар па спецыяльнасці.

Карабель у палёце



Летам 1957 года на Волзе з'явілася імклівае прыгожае судна на падводных крылах — «Ракета» — папярэднік суднаў, пра якія можна сказаць, што яны не плывуць а ляцяць над воднай паверхняй.

У мінулым годзе завод «Чырвонае Сормава» выпусціў значна буйнейшы і быстраходны цеплаход новага тыпу. Падобныя судна ствараюцца і ў іншых краінах. Нядаўна авіяцыйная карпарацыя Груман (ЗША) паведаміла аб магчымасці пабудовы акіянскіх крылатых суднаў.

На фота паказан праект атамнага лайнера з падводнымі крыламі, водазмяшчэннем 1000 тон. Карабель будзе развіваць хуткасць да 120 кіламетраў у гадзіну.

АГНЯВОЕ КАП'Ё РЭЖА БЕТОН

Часта будаўнікам даводзіцца разбіраць старыя бетонныя сцены, фундаменты, часткі плацін. Добра, калі сцяну ці фундамент можна ўзарваць. А што рабіць, калі ўзарваць нельга? Бетон жа надта цвёрды і не рэжацца. Прыходзіцца рабіць гэта пры дапамозе пнеўматычнага малатка, але гэта надта марудна і доўга.

Цяпер у Францыі вынайдзен «вогненны нож», які рэжа бетон, як масла ці воск. Гэты інструмент складаецца з ручкі - змешвацеля, куды пад ціскам паступае кісларод і сумесь алюмініевага парашку з жалезным. Адсюль сумесь з сілай вылятае па доўгай стальной трубе і запальваецца. Узнікае язык такога гарачага агню, што ад яго бетон разбураецца і ў ім утвараецца шчыліна. Рэзчык павінен знаходзіцца на пэўнай адлегласці ад страшнага полымя.

Вогненным нажом, ці, як яго яшчэ называюць, кап'ём, ужо рабіліся разрэзы глыбінёй да 3,5 метра.

МОДА
асенне-зімовыя плашчы



Элегантны плашч з нейлонавага міся з шырокімі рукавамі.



Вельмі модны шырокі плашч - кімона з мяккай воўны. Вялікі варатнік.



Элегантны плашч са штучнага футра. Буфястыя рукавы.

Толькі для закаханых



Так сталася, што ў мяне — незамужняй дзяўчыны ёсць дачка. Ёй ужо тры гады. Яна жыве ў маёй мамы на вёсцы, а я жыву і працую ў Беластоку. Аб тым, што ў мяне ёсць Анечка не ведаюць ні мае каляжанкі, ні калегі.

Апошнім часам са мной падружыў Алёша. Прапануе мне выйсці за яго замуж. Ён мне вельмі падабаецца. Але што зрабіць: сказаць яму ці не, што ў мяне ёсць дачка. Баюся, што калі я прызнаюся, ён мяне пакіне, а калі не прызнаюся і выду замуж за яго, паступлю вельмі несумленна.

Як зрабіць каб, як кажуць, і «воўк быў сыты і каза цэла?»

А ці ты верыш у тое, што пражывеш з Алёшай усё жыццё і ён не даведаецца, раней ці пазней, праўды. І што тады? Будзе мець поўную рацыю, калі кіне табе ў вочы словы «ты ашукала мяне». Хіба што вырачашся сваёй дачанькі і ў такім выпадку і я, і ўсе людзі назавуць цябе нягоднай, нізка ўпаўшай жанчынай. Ці пакіне цябе Алёша даведаўшыся праўды? На гэта я табе ад сэрца скажу: калі з-за гэтага ён цябе пакіне, будзе раз — неразумны і два — тым лепш для цябе, значыць не кахаў ён цябе. Але што варажыць на двое. Хачу верыць, што Алёша чалавек новых часоў і да гэтых спраў падыходзіць разумна і што як ты так і твая Аня будзеце яму сваімі і самымі блізкімі асобамі.

НОВЫЯ ФІЛЬМЫ

„ЖОЛНЕЖЭ"

Амерыканская прадукцыя
Рэжысёр В. А. Вельман.

Да выязджаючага на фронт атрада пяхоты, якім камандуе паручнік Валькэр прылучаецца ваенны карэспандэнт Пыле. Першы начлег атрада недалёка лініі фронту. Салдаты жартуюць і мараць аб сваіх дзяўчынах, якія засталіся ў далёкай айчыне. Раніцай першая атака нямецкага самалёта. Радавы Гендэрсон ужо ніколі не атрымае лісту ад сваёй дзяўчыны.



Нявопытныя ў ваенных справах амерыканскія салдаты прайгрываюць. Але прайшоў яшчэ год часу і гэтыя ж салдаты вызваляюць Сыцылію і паспяхова вядуць баі ў Італіі.

Атрад пяхоты падыходзіць пад славутую цвярдыню гітлераўцаў — манастыр у Монтэ - Касына.

А што далей? Паглядзіце абавязкова, калі фільм будзе дэманстравацца ў вашай аколіцы. Фільм ужо увайшоў на экраны кіно Беласточчыны. (бв)

З думкай аб большым ураджаі

Апошні Пленум ЦК ПАРП звярнуў асноўную ўвагу на павышэнне ўраджайнасці палёў і на неабходнасць больш шпаркіх тэмпаў у развіцці жывёлагадоўлі. Таварыш Гамулка ў сваім выступленні гаварыў аб патрэбе яшчэ большага выкарыстання рэзерваў у сельскай гаспадарцы і інтэнсіўнага разгортвання жывёлагадоўлі. Зразумела, каб паспяхова здзейсніць гэтую праграму трэба мець дастатковую колькасць пашы. А з гэтай справай у нас яшчэ не зусім добра выглядае. Трэба адзначыць, што не збіраем дагэтуль патрэбнай нам колькасці ўраджаяў. Яшчэ трэба шмат зрабіць намаганняў, каб палепшыць нашыя натуральныя пашы.

Адзін з галоўных недахопаў у нашай сельскай гаспадарцы — гэта адсутнасць належнай колькасці сіласнага матэрыялу. Мне здаецца, што вельмі танным коштам можна было б абсталяваць у кожнай гаспадарцы сіласную яму з вялікіх памераў бетонных кругоў — вось такіх, якія ўжываюцца пры пабудове вясковых калодзежаў. Адзін такі круг каштуе 125 злотых. На пабудову аднаго сіласа патрэбны тры кругі. Значыць, увесь матэрыял на абсталяванне сіласа будзе раўняцца цане аднаго квінтала збожжа. Здаецца на такі выдатак можа сабе пазволіць кожны селянін. А сілас з бетонавых кругоў можа стаяць некалькі дзесяткаў год. Горшая справа, што калодзежныя кругі дыяметрам 110 і больш сантыметраў цяжка знайсці. Хочацца тут выказаць пажаданні, каб адпаведныя ўлады сур'ёзна задбалі аб забеспячэнні сялян кругамі адпаведных памераў. Сяляне тады маглі б наладзіць у сябе сіласныя ямы, а сілас у сваю чаргу, прычыніўся б да перамены структуры пасеваў. Гэта ізноў паслужыла б штуршком для вырошчвання кукурузы і цукровых буракоў, якія даюць цэнны матэрыял дзеля папаўнення сіласных ям. Ліст кукурузы і цукровага бурака з'яўляецца тут своеасаблівай каштоўнай сыравінай.

Нестар Перавой
Бельск – Падляшскі

Турботы з вапнаваннем

У апошні час гаворыцца шмат у нас аб неабходнасці вапнавання глебы. На мой погляд, не ўзнікае патрэба вялікай агітацыі ў гэтым кірунку. Сяляне і самі разумеюць карысці, якія дае ў гаспадарцы гэтае мерапрыемства. Бяда ў тым, што няма чым выконваць гэтай працы. Добра, калі гаспадар вапнуе невялікі кавалак глебы. Ён можа гэта зрабіць прымітыўным спосабам, проста ў ручную. Але такім спосабам зусім немагчыма вапнаваць на большай плошчы зямлі. Тут ужо патрэбная машына т. зв: раскідвач вапна. На жаль, у Гайнаўскім павеце не знойдзеш такой машыны.

Спулдзельня прадукцыйная ў Бельшчызне сёлета, напрыклад купіла 30 тон вапна. Так яно і ляжыць у спулдзельні. 2 раскідвачы вапна, якія былі ў ПОМ у Кляшчэлях прызначаны інспектаратам асветы для школ па сельскагаспадрыхтоўцы ў Гайнаўцы і Бельску. Стаяць яны там пакуль што зусім нявыкарыстанымі. У школах па сельгаспадрыхтоўцы яшчэ навука поўнасцю не распачалася, а людзі, якім неабходныя гэтыя машыны, нідзе іх не могуць атрымаць. Нейк тут зроблена зусім не па-гаспадарску. Другая справа, што ПЗГС павінен задбаць, каб больш такіх машын знайшлося ў продажы. На Гайнаўшчыне таксама наракаюць, што нідзе нельга купіць сашнікоў да плуга. Гэта таксама нядбайнасць з боку ПЗГС.

(вб)



Аджыла ўжо свой век шопка над ракой Нарва.

фота ТАРАСЕВІЧ

Мо' прачнецца радыёвузел

Калі ж, як не ўвечары, вясковыя людзі маюць больш часу, каб паслухаць радыё, даведацца аб навінах у краіне і ў свеце. Радыёкропкі на вёсцы — гэта часам адзіны спосаб, каб культурна правесці свабодны час і на некалькі хвілін адарвацца ад штодзённых гаспадарскіх спраў. Так звычайна бывае, аднак толькі не ў нашай вёсцы — Дубічах Царкоўных.

Яшчэ вясною гэтага года пачалі ў нас псавацца радыёкропкі. Асабліва вечарам ледзь чуваць іх. Некаторыя гаспадары вырашылі нават аддаць свае радыёвыя кніжкі на пошце. Яны проста кажуць, што шкада гэтых шасці злотых плаціць штомесячна за радыёвы абанамент. Справа, як відаць з гэтага, сур'ёзная.

Дзе ж прычына гэтага зла? На слупах знаходзяцца два трансфарматары і адзін з іх сапсаваўся. Другі, асабліва вечарам, перагружаны і таму ўсе радыёкропкі ледзь чутны. Жыхары неаднаразова звярталіся да радыёвузла ў Старым Корніне з просьбай наладзіць трансфарматар. Праўда, наведваў нашыя хаты манцёр; уключыць тую ці іншую радыёкропку, паслухае і кажа, — Дзіўныя гэта людзі ў Дубічах Царкоўных, чагосьці хочуць, самі не ведаюць чаго, — радыёкропкі ж добра граюць.

Так, але вечарам справа пагоршваецца, калі большасць радыёкропак уключана — аднаму трансфарматару гэта не пад сілу.

Не ўяўляеце сабе, як нам хочацца, каб нашыя «шпакоўнічы» (так тут называюць радыёкропкі) ўрэшце голасна зацвыркалі.

МІКАЛАЙ ПАНФІЛЮК
Дубічы Царкоўныя

КАРОВУ ЗА 37 ЗЛОТЫХ

Саламея Паўлючук ужо так старая, што ледзь ходзіць па свеце. Жыве яна адзінокая на хутары Рафалоўка. Мужа яе, як дэпутата да мясцовага сельсавета, забілі фашысты ў першыя дні акупацыі. Сын астаўся жывым толькі таму, што эсэсманам не ўдалося дастаць яго ў свае рукі. Не прыйшлося яму аднак спакойна жыць і пасля вызвалення. Лясныя бандыты ў першыя гады народнай улады часта наведвалі маленькую хатку Паўлючукоў. Не выцярпеўшы праследвання, выехаў ён у Савецкі Саюз, дзе знайшоў працу і спакой.

Саламея засталася сама адна. Без гаспадарскага вока і рукі ўсе пабудовы пастунова разбураюцца, зямля ляжыць пад папарам; хатняя мэбля — гэта два зыдлікі, якія адначасова служаць як ложак. Безумоўна, цяжка жыць адзінокай старушцы.

Каб як небудзь пражыць, гадуе яна адну карову, а летам прыймае ад суседзяў авечкі на пашу. Шмат таксама памагае ёй дачка з зяцем, якія жывуць па-суседску ў Зверках.

Некалькі гадоў таму назад Саламея Паўлючук мела шмат турбот з падаткамі. Мясцовыя ўлады не хацелі нават зірнуць на шматлікія заявы аб звальненні ад падаткаў, якія ад яе імя складала дачка. Трэба было аж інтэрвенцыі Цэнтральнага Камітэта ПАРП у ВРН у Беластоку, каб гэтую справу прыхільна аформіць.

Аднак не доўга давялося цешыцца Саламеі Паўлючук старэчым спакоям. У бягучым годзе не змагла яна поўнасцю выплаціць складчын ПЗУ. Павятовае праўленне гэтай установы ў Беластоку дашукалася ў Саламеі Паўлючук залегласці аж на суму... трыццаці сямі злотых. Нядаўна ў старушкі з'явіўся зборшчык Фінансавага аддзела ў Беластоку грам. Тадэуш Вінковяк. Што ж мог ён у беднай старушкі запісаць, каб пакрыць гэткую залегласць у абавязках перад дзяржавай? Ён даведаўся, што Паўлючук мае адну карову. Не зірнуўшы на яе вокам, ацаніў вартасць жывёліны на 1000 злотых (калі найгоршую карову трудна купіць за 3 тыс. зл).

Цэлая гэтая працэдура была зроблена згодна з абавязваючымі формамі, але зусім не згодна з правам. Адкуль, аднак, магла аб гэтым ведаць старэнькая жанчына. Яна перадусім памятала аб тым, што 26 кастрычніка бягучага года забяруць у яе апошнюю кароўку — адзіную кармілельку, бо так вырашыў Фінансавы аддзел Павятовай рады ў Беластоку. Падумаўшы аб гэткай, зусім рэальнай пагрозе, залілася бабуля з жаласці горкімі слязмі і пайшла да дачкі прасіць аб дапамогу. А тэрмін экзекуцыі набліжаўся з кожным днём. Паслухала дачка і памагла маці — заплаціла гэтыя няшчасныя 37 злотых залегласцей. Але тут новая нечаканасць. Да залеглых 37 зл. далічылі ў Фінансавым аддзеле яшчэ 80 злотых «экзекуцыйных коштаў». Цікава якіх, калі ніякай экзекуцыі не было?

— Вось бачыце як тут са мною абыходзяцца, — жаліцца мне старушка, стоячы па сярэдзіне пустой хаткі з выбітымі вокнамі. — Зараз маю крыху спакою. Але што будзе за год? Яны ізноў прыедуць да мяне запісаць апошнюю кароўку. Лепш, аднак, было б памерці, чымся гэтага дачакацца, — са слязамі ў вачах канчае засохшая старавіна.

Віктар Рудчык

Людзі яму ўдзячны

У вёсцы Нятупа (Сакольскі павет), у мясцовай краме прадаўшчыком працуе Аляксандр Врубаль. Жыхары нашай мясцовасці, а таксама навакольных вёсак вельмі цэняць гэтага чалавека. Ён не шкадуе сваіх сіл, каб усе яго кліенты былі заўсёды здаволенымі. У цяжкі жніўны час сябра Врубаль не лічыўся з гадзінамі працы і аставаўся ў краме даўжэй. Тут заўсёды ўсё неабходнае можна купіць. Варта адзначыць, што наш прадаўшчык уважліва прыслухоўваецца да ўваг і жаданняў сваіх шматлікіх кліентаў. Усіх нас ён у краме заўсёды сустракае з ветлівай усмешкай.

Жэня Г. з Сакольшчыны

„NIWA”

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok ul. Warszawska 11 telefon 54-14
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok ul. Wesołowskiego 1 tel centr 37-41 red. naczelny i sekretariat 25-89
Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40 zł rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO Nr 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPIK „Ruch”. Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę” przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł półrocznie — 20.30 zł i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto PKO Nr 1-6-100024 PKWZ „Ruch” Warszawa.
Zamówienia na „Niwę” z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem: CHZ „ARS POLONIA” Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16
Nkł. 5.000 Bltk N-1



Спачатку прыадкрыліся дзверы, пасля прасунулася галава і запыталася:

— Твая ў хаце?

— Да царквы пайшла, — адказаў Максім.

— Папутны ёй вецярок, — заключыў Аляксей, уваходзячы ў хату. — Не любіць мяне Максіміха. А я вось да цябе з поўным паважаннем, — сказаў ён, ставячы на стол пляшку. Максім завіхнуўся на хаце і на стале з'явіліся гуркі, цыбуля і нічагаваты кусок вяленай свініны.

— З якога выпадку будзем пачынаць? — спытаў Максім, паказваючы вачыма пляшку.

— З выпадку нерваў, — адказаў Аляксей. — Мяне, браток, ліхаманка трасе ад гэтай сухотнай кампаніі.

— Ніякай я сухоты не бачу апрача маёй бабы, — сказаў Максім, адбіваючы пляшку.

— У суседа карова была, — пачаў Аляксей. — Ну, браток, чыстая галандка. Вымя як торба, а рогі як у нашага пісара. І што ты думаеш, забралі. Абяцалі страхавую прэмію выплаціць, але ці за яе купіш добрую карову?

— Цёмны ты чалавек, Аляксей. Які ж зыск ветэрынару забіраць здаровую карову. Яблык таксама бывае прыгожы румяны, а ў сярэдзіне, браток, зусім чарвівы. Таксама і з каровай.

Аляксей быццам не чуючы гэтых слоў, адсунуў пустую шклянку, захрумсцеў гуркам ды цягне:

— Брашуркі раздалі нам бясплатна — «Барацьба з сухотамі ў жывёлы». Выходзіць, калі захварэе карова, дай прачытаць ёй гэтую брашурку і як рукой адыме. На сухоце следу не застанецца.

— Калі так думаеш, Аляксей, дык у цябе мозгі сухотныя. Брашуру выпусцілі ў прафілактычных мэтах. Чалавек з хворымі лёгкімі на траву плюе. Пасля карова з'ядае і сухота гатова.

— Дзякую, Максіме, за асведамленне. Скажу людзям, што калі хто хоча плюнуць няхай бяжыць у грамадскую раду. Там плявацельніца ёсць.

— Цябе жарты трымаюцца. А ці ведаеш ты, што хворая карова з'яўляецца рассаднікам заразы. Дзеці п'юць малако з сухотнымі бацыламі і самі захворваюць.

— Спяваеш, Максім, як харыст па нотах. Вучоным зрабіўся, быццам сам ветэрынар. — прагаварыў Аляксей, напаўняючы шклянкі.

— Вучоны не вучоны, але ў дохтара быў. Ён мне і растлумачыў.

— У прадзедаў нашых каровы былі без сухот, — сказаў Аляксей з выглядам, быццам з козыра выйшаў.

— Былі і падалі. Тады плач егіпецкі ў вёсцы стаяў, моў, карміліца прапала. Хлявы трэба дэзенфекаваць. Дэзенфекцыя грош каштуе, а карысць вялікая.

— Ну, што ж, давай дэзенфікавацца, — згадзіўся Аляксей, ізноў напаўняючы шклянкі. — У мяне, на шчасце, толькі ў кішэнях сухоты, а вось... Не дакончыў Аляксей. У хату ўвайшла Максіміха. Яна, акінуўшы грозным позіркам субяседнікаў, усклікнула:

— Сухоты на вашыя галавы, апоі! Каб вас нялёгкая забрала. Людзі ў царкве Богу моляцца, а яны гарэлку хлешчуць.

Максім баязліва ўцягнуў галаву ў плечы. Ён не заўважыў калі Аляксей выскачыў з хаты, перарываючы цікавую дыскусіі аб сухотах.

Дзядзька Левон

Народны гумар Беласточчыны

КРУЦЕЛКІ З-ПАД КРЫНАК

Шоў Тодар з Тадоркаю,
Знайшлі лапаць
з аборкаю.
Ой, ты Тодар, я Тадорка,
Табе лапаць, мне аборка.

*

А мой муж то недуж,
Лежыць на запечку;
Ох, ох, ох, каб ты здох,
Запаліла б свечку!

На паповай даліні
Воўкі бабу з'елі:
Рукі, ногі ад'елі
Дай на бабу населі.

*

На саломі спала,
Нічога ні дбала.
Сено міне з'ело,
Нарастае цело.

Міхал Фэдароўскі «Люд беларускі», том VI.



САМААБСЛУГОЎВАННЕ

П'ЯНЫ

З гасподы выйшлі п'яны і цвярозы. П'яны быў з веласіпедам, а цвярозы з маторам.

П'яны кажа: — Я вазьму матор, а ты бяры веласіпед.

— Чаму? — здзівіўся цвярозы.

— Таму, што я п'яны і не змагу круціць веласіпедам.

Ваня Бура
Тарнопаль

ПАЖАР

Поўнач. Муж зрываецца з ложка і крычыць да жонкі:

— Марыля, апранайся, бо пажар!

Жонка ляніва ўстае і кажа:

— А якую мне адзець сукенку, можа гэтую жоўтую ў гарошкі?

Янка Весялоўскі
Пасынкі

У КРАМЕ

Тоўстая, добра апранутая пані просіць пяць штук піроржнага.

— Завярнуць у паперу? — пытаецца прадаўшчыца.

— Не, не! — адказвае пані. — Тут, на месцы, з'ем, бо дома за дзяцьмі цукерка нат не праглынеш.

Антон Васілеўскі
Глівіцэ

КАЛАНІЯЛІЗМ

у мінулым...

цяпер...

і ў будучым.

Малюнак **В. Крывэца** з румынскай газеты «Румынія ліберэ».

ВЫЙГРАЎ

Пан наняў Васіля і Косцю рубаць дровы. Васіль сеў на калодку каля Косці і кажа:

— Ты, Косця, рубай, а я буду гакаць.

Калі Косця стукне, Васіль кажа «гак». Так Косця рубаў цэлы дзень, а Васіль усё сядзеў каля яго і гакаў. Калі дровы былі нарублены, прыйшоў пан і заплаціў Косці. Калі ён адыйшоў, Васіль кажа:

— Дай мне палавіну, я ж табе памагаў.

Косця адказаў:

— Я слухаў, як ты гакаў, дык цяпер ты паслухай як гэтыя грошы шалясцяць. І ўзяўшы драбнякі ў жменю, патрос імі ў вуха Васілю.

Юрка Скепко
Альхоўка

Мілейчыцы на індыйскі лад

Праезджы чалавек мае ўражанне, што ў Мілейчыцах нязвычайна інтэлігентнымі стварэннямі з'яўляюцца чвараножныя істоты, а перш за ўсё каровы і свінні. Як выпадае інтэлігентным стварэнням, ходзяць яны па тратуарах і наведваюць мясцовы парк.

На жаль, вельмі часта забываюць пра сваю інтэлігенцыю і тады замест захаплення прыгажосцю кветак, якія растуць у парку, замест нюхання іх, інтэлігентныя мілейчыцкія каровы прабуюць іх смаку, а свінні дастаюцца да іх карэнчыкаў.

Потым, каб не было сумнення, што яны там знаходзіліся, пакідаюць наглядныя доказы сваёй прысутнасці.

Інтэлігентная дзейнасць чвараножных істот знаходзіць поўнае зразуменне ў старажаў мясцовых парадкаў. Кароўкі і свінні адначасова аруць і ўгнойваюць ім парк. Таму, мабыць, ніхто нават пальцам не варухне, каб спыніць так карысную дзейнасць чвараножных.

Калі б гэта датычыла толькі парку, усё было б зразумела. Але на што ўгнойваюць тратуары? Ведаюць гэтае толькі працаўнікі мілейчыцкага ГРН і пастарунку МО. А мо' яны маюць намер з Мілейчыц зрабіць, напрыклад, індыйскую сталіцу Н'ю-Дэлі. дзе каровы лічацца святымі істотамі і таксама свабодна гуляюць па тратуарах?

Якуб Асака

Ф. ДЭРЭЦКІ

ПУБЛІЧНАЯ АПІНІЯ

Вельмі складаную справу меў наладзіць Глёбусік. Таму ўваходзячы да адпаведнай установы, меў самыя найгоршыя прадчуванні. Але як жа ён здзівіўся, калі сімпатычная чыноўніца без усялякай бюракрацыі хутка аформіла яго справу.

Вяртаўся Глёбусік дамоў ды падсвістваў сабе весела.

— Чаго так цешышся? — запытаў яго выпадкова сустрэты калега.

— Уяві толькі сабе. Печаркоўская ад рукі аформіла мне вельмі важную справу.

— Печаркоўская?! — калега шматзначна падмігнуў вокам. — Маеш, браток, густ, нічога сабе. У звёзды меціш! — ён пляснуў далоняй па плячы Глёбусіка і адыйшоў пакуль той паспеў адказаць нешта.

Назаўтра ўвесь горад ведаў, што паміж Глёбусікам і Печаркоўскай вельмі інтымныя адносіны.

— Спіш з ёю? — пытаў сардэчны сябра.

— Ці ты з глузду з'ехаў — злаваўся Глёбусік. — Нас нічога не злучае.

— Доўга намеран цягнуць гэты раманс? — пытаўся другі.

— Адчапіцеся, навязы! Аформіла мне справу, ды ўсё.

— Хлусіш! Ты з ёю жывеш. У іншым выпадку чакаў бы са сваёй справай так сама, як кожны другі.

Печаркоўская таксама балюча адчула цікавасць суродзічаў.

— Ці ты абавязкова мусіш круціць з гэтым Глёбусікам? — пытала яе сяброўка. — І, што ты ў ім бачыш?

— Нічога ў ім не бачу і ён ва мне таксама нічога. Аформіла яму справу і гэта ўсё.

— Падумай толькі, у яго ж двое дзяцей, жонка, — перасцерагала другая.

Чыноўніца затыкала вушы і ўцякала з пакоя. Але ўсюды ганілі яе калючыя паўслоўцы і шматзначныя ўсмешкі.

Глёбусік дома перажываў пекла. Жонка на яго глядзела крыва. Дзеці часта ўспаміналі аб нейкай новай маме. Хаваўся ад прыяцеляў і дома не было месца.

Печаркоўская праследвана сяброўкамі пачала кепска спаць, схудла. Але гэта ў вачах знаёмых быў яшчэ адзін козыр, што яна кахае Глёбусіка. Яна злавала на сябе, што аформіла яму гэтую няшчасную справу. Цяпер інтарасанты цэлыя месяцы чакалі на афармленне сваіх спраў.

Аднойчы Глёбусік зайшоў у кафейную. Усе столікі былі заняты і таму ён, нахіліўшыся над адзінока седзячай жанчынай, ветліва спытаў ці можа падсесці.

— Калі ласка, — адказала жанчына.

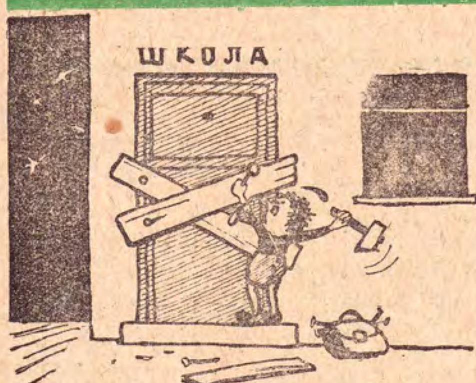
Калі сеў, раптоўна глянулі на сябе і аслупянелі. Гэта была Печаркоўская.

У кафейнай загуло быццам у вуллі. Шэпты, усмешкі і шматзначнікі адкрыта кіраваліся ў іх адрас. Хвіліну сядзелі як на агні. У канцы, нібы пад уплывам супольнага імпульсу, усталі і Печаркоўская голасна сказала:

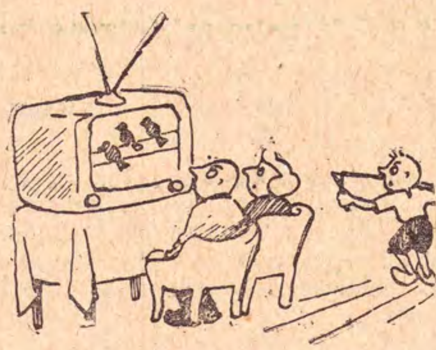
— Хадзі, да мяне пойдзем!

Ад таго часу вярнуўся да іх доўгачаканы спакой. Прыстасаваліся да асяроддзя.

Пераклаў В. Бондар.



Мары «двоечніка».



Без слоў.